پرونده «فرهیختگان» دربارهٔ دانشکده‌های تعلیم و تربیت اسلامی دانشگاه آزاد که زیست بوم آموزشی و پژوهشی نوینی پدیدآوردند

هر دانشکده، یک الگوی نوآورانه آموزشی

سارا طاهری
خبرنگار گروه دانشگاه

دانشکده‌های سنتی در سال‌های گذشته فارغ‌التحصیلانی تربیت می‌کردند که مهارت‌های عملی لازم برای ورود موفق به بازار کار را نداشتند. دانشگاه آزاد با الگوبرداری از آموزش پزشکی، دانشکده‌های تعلیم و تربیت اسلامی خود را بر اساس مدل «عرصه-پایه» شکل داد؛ مدلی که در آن دانشجویان همزمان با آموزش نظری، در مدارس و مراکز آموزشی تجربه‌های عملی و مهارتی پیدا می‌کنند. در این مدل، دانشجویان با استفاده از فناوری‌های نوین، از جمله مشاهده آنلاین کلاس‌ها و بازخورد مستمر استادان، مسیر یادگیری خود را تقویت می‌کنند. امروز، ۲۹ دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی در استان‌های مختلف کشور در حال پیاده‌سازی این مدل با شکل‌گیری الگوهایی منحصربه‌فرد هستند؛ الگوهایی که با توجه به بوم و ماموریت هر استان، ارتباطی عمیق بین دانش نظری و مهارت عملی برقرار می‌کنند. این الگوها در استان‌هایی مانند یزد، تهران، فارس، زنجان، اصفهان و نجف‌آباد به‌صورت آزمایشی اجرا شده و هر دانشکده برنامه‌های ویژه‌ای برای تربیت نیروهای ماهر و کارآمد دارد. در این گزارش، در گفت‌وگو با رؤسای چهار دانشکده در یزد، اصفهان، بوشهر و نجف‌آباد به جزئیات اقدامات و برنامه‌ریزی‌های آن‌ها پرداخته‌ایم که در ادامه مشروح آن را از نظر می‌گذرانید.

رئیس دانشکدهٔ تعلیم و تربیت اسلامی استان یزد:

طراحی پایوین ویژهٔ دانشجویان دانشکدهٔ تعلیم و تربیت

سیدعلی‌المدرسی، معاون‌امور مدارس سما استان یزد و رئیس دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی استان، درباره فلسفه تشکیل دانشکده‌های تعلیم و تربیت گفت: «فلسفه تشکیل دانشکده‌های تعلیم و تربیت در دانشگاه آزاد، بخشی از طرح تحولی بود که به همت شهید دکتر طهرانچی طراحی و به مرحله اجرا نزدیک شد. هدف این طرح، توسعه و ارتقای آموزش در حوزه تعلیم و تربیت بود. در این مدل، دانشگاه آزاد در استان‌ها مجموعه‌های از رشته‌های علوم تربیتی را در قالب دانشکده‌های موضوعی تعلیم و تربیت ارائه می‌کند. به‌عنوان نمونه، در استان یزد، دانشکده تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد حدود ۳ هزار دانشجو در رشته‌های مختلف علوم تربیتی شامل مشاوره، آموزش معلمان، روان‌شناسی تربیتی، علوم تربیتی، روان‌شناسی کودکان دیگر از مقطع برنامه‌ریزی درسی، مدیریت آموزشی و دهها گرایش دیگر از مقطع کارداني تا دکتری دارد؛ به‌طور کلی بیش از ۳۵ گرایش مختلف در دانشگاه آزاد ارائه می‌شود.»

رئیس دانشکده تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد استان یزد با بیان این‌که در استان یزد ۲۹ مدرسه با عرصه تربیتی سما و سعادت فعالیت دارند، اضافه کرد: «مدارس سعادت از مدارس معارف و مدارس سما نیز با سابقه‌ای بیش از ۳۰ سال، برندی شناخته‌شده در کشور هستند. از مجموع بیش از ۸۰۰ مدرسه سما در کشور، ۲۹ مدرسه در استان یزد قرار دارد که در مجموع ۴۵۰۰ دانش‌آموز و ۳۷۰ نفر کادر آموزشی و اجرایی در آن‌ها مشغول فعالیت هستند.»

المدرسی با اشاره به نقش مدارس به‌عنوان عرصه‌های تربیتی اظهار کرد: «این مدارس، عرصه تربیتی آماده و پایدار محسوب می‌شوند. همان‌طور که دانشجوی پزشکی در دانشکده علوم پزشکی دانش می‌آموزد در بیمارستان مهارت کسب می‌کند، حوزه تعلیم و تربیت نیز باید در دانشکده دانایی را بیاموزد و در محیط مدرسه توانایی و مهارت را به‌دست آورد.» او افزود: «در استان یزد تلاش شد این فرایند با سرعت بیشتری پیش برود. از همان ابتدای راه‌اندازی رسمی دانشکده در مهرماه ۱۴۰۲، اولین اقدام ما این بود که عرصه‌های تربیتی را به‌صورت مستقیم با دانشکده در اجرای فرایندهای مدرسه‌داری و الگوی تعلیم و تربیتی پیوند دهیم.» او ادامه داد: «دانشکده استان یزد با ۳۰ مدرسه سما در طول ۳۰ سال تکیه بر شکلی دیگر انجام می‌داد و از ظرفیت‌هایی مانند آموزش و پرورش یا سایر نهادها بهره می‌گرفت. اکنون قرار است یک نهاد علمی بالادستی که از دانش تخصصی برخوردار است و می‌تواند حوزه تعلیم و تربیت را پشتیبانی علمی کند، وارد عمل شده و حمایت علمی لازم را برای طراحی و بهبود فرایندها ارائه کند.»

رئیس دانشکده تعلیم و تربیت تصریح کرد: «بر همین اساس، در ساختار دانشکده دو معاونت پیش‌بینی شد؛ معاونت هماهنگی عرصه‌های تربیتی و معاونت امور علمی و فرهنگی. معاونت امور علمی و فرهنگی مانند تمام معاونت‌های علمی در دانشکده‌ها وظیفه ارائه دروس، هماهنگی گروه‌های آموزشی و هدایت پایان‌نامه‌ها تا مرحله دفاع را بر عهده دارند. معاونت هماهنگی عرصه‌های تربیتی نیز تمامی مدارس سما و سعادت در استان را با دانشکده مرتبط می‌سازد.» المدرسی با بیان این‌که این ارتباط دوسویه است اظهار کرد: «به این معنا که دانشکده از ظرفیت‌های توانمنی مدارس بهره می‌برد و در مقابل، مدارس از الگوهای تولیدی تعلیم و تربیتی دانشکده استفاده می‌کنند.» او ادامه داد: «در همین راستا، دانشکده تعلیم و تربیت یزد موفق به ارائه الگوی تربیتی «شمسه رشد» شد. این الگو مبتنی بر این ایده است که در هفت بُعد شخصیتی انسان، در مقاطع مختلف سنی از کودکی تا نوجوانی و جوانی، بازه‌های طلایی وجود دارد که خالق متعال آن‌ها را برای دریافت گزاره‌های مشخصی از تعلیم و تربیت قرار داده است. هدف الگوی شمسه رشد، شناسایی این زمان‌های بهینه برای بالندگی هر بُعد شخصیتی و بهره‌برداری حداکثری از آن‌هاست.»

رئیس دانشکده تعلیم و تربیت استان یزد در توضیح ابعاد شخصیتی مورد نظر الگوی «شمسه رشد» گفت: «در چهارچوب مدل تحولی دانشگاه آزاد اسلامی، عرصه تربیتی باید ابعاد مختلف را تقویت کند. این ابعاد شامل بُعد ارادی، بُعد جسمانی، بُعد عقلانی، بُعد عاطفی و بُعد اکتسابی است. هر یک از این ابعاد در بازه‌های سنی مرتبط به سال‌ها، سه تا شش سال، شش تا نه سال، نه تا دوازده سال، دوازده تا شانزده سال و شانزده تا نوزده سال ویژگی‌ها و نیازهای متفاوتی دارند. برای مثال، در حوزه ارادی، اگر امروز از هر معلمی بپرسید برنامه ۳۵ هفته‌ای خود را برای آموزش ریاضی دارد، پاسخ مثبت خواهد داد و حتی می‌تواند صفحات کتاب و دقایق مشخص کند. اما اگر بپرسید چه برنامه‌ای برای تقویت اراده یا رشد عاطفه دانش‌آموز دارید، اغلب پاسخ مشخصی وجود ندارد.»

او با تأکید بر این‌که در الگوی شمسه رشد، دانشکده تعلیم و تربیت یزد این خلأ را مورد توجه قرار داد، گفت: «همین نگاه جامع باعث شد که اقبال عمومی در سطح کشور شکل بگیرد و همه به این نتیجه برسند که ما به یک مدل تربیتی جامع و بومی نیاز داریم.»

رئیس دانشکده تعلیم و تربیت استان یزد با اشاره به نقش معاونت علوم تربیتی و مهارتی دانشگاه آزاد اسلامی اظهار کرد: «دکتر نادی و تیم ایشان در حوزه مرکزی معاونت علوم تربیتی و مهارتی، زحمات فراوانی برای طراحی این الگوها متحمل شدند. هدف این بود که در هر استان، یک الگوی تربیتی متناسب با بوم، اقلیم و شرایط منطقه‌ای همان استان ایجاد شود. طبیعی است که برجستگی‌های فرهنگی و اجتماعی هر منطقه متفاوت است؛ برای مثال، یزد با رتبه فات، قوت و قناعت می‌شناسند، اصفهان ویژگی‌های خاص خود را دارد، تهران و هرمزگان نیز به شاخصه‌های دیگری شناخته می‌شوند.»

او افزود: «بنابراین حرکت دانشکده‌ها بر این اساس خواهی و تولیدات علمی دانشکده به عرصه‌های تربیتی ارائه شد. در طول دو سال گذشته، پایان‌نامه‌های دانشجویان دکتری و کارشناسی ارشد در پیوند مستقیم با عرصه‌ها طراحی و اجرا شد. همچنین، دانشجویان و کارآموزان در عرصه‌ها رشد کردند و مهارت‌آموزی، مهارت‌بینی و مهارت‌ورزی آن‌ها در محیط مدارس شکل گرفت. سایر عرصه‌های مهارتی نیز شناسایی، تعریف و سازمان‌دهی شدند.»

وی ادامه داد: «برای این تعامل، به یک بستر و فضای فیزیکی مناسب نیاز بود. ما این فضا را در داخل مدارس ایجاد کردیم و آن را «پایوین دانشکده» نامیدیم. همان‌طور که دانشجوی پزشکی در بیمارستان پایوین دارد، اکنون در هر یک از مدارس ما، دانشجوی دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی دارای پایوین اختصاصی است؛ جایی که وسایلش را می‌گذارد، استراحت می‌کند، در کلاس‌ها شرکت می‌کند و در فرایندهای آموزشی حضور فعال دارد. این فضاها کمک می‌کنند تا انتقال دانش و توانایی به زبان تبدیل شده و موجب بالندگی مهارتی دانشجویان حوزه تعلیم و تربیت شود.»

او تأکید کرد: «این اتصال بین عرصه و پایه، پایه‌گذار یک رویکرد نوین در آموزش است. به همین دلیل، ما اعضای هیئت علمی فعال در عرصه داریم که این فرایند را پشتیبانی می‌کنند. اکنون هیئت علمی در دانشکده جذب شود اما محل کار او در مدرسه باشد. به‌عنوان مثال، یک معلم می‌تواند مسیر رشد حرفه‌ای خود را طی کرده و با دریافت مدارک و ارتقای رتبه، علاوه بر تدریس در مدرسه، به‌عنوان عضو هیئت علمی وابسته دانشکده نیز فعالیت کند.»

او افزود: «یکی از راه‌های بزرگی که آموزش و پرورش کشور در سال‌های گذشته متحمل شد، کوچ گسترده نیروهای توانمند به سایر حوزه‌ها بود. بسیاری از معلمان به دلیل ناکافی بودن حقوق به فعالیت‌های دیگر روی آوردند؛ برخی مؤسسه یا مدرسه غیرانتفاعی تأسیس کردند، برخی بازنشسته شدند و گروهی به وزارتخانه‌های دیگر رفتند. ما باید برای حفظ این نخبگان در مراکز چاره‌اندیشی کنیم و برای آن‌ها کرسی و جایگاه علمی فراهم آوریم.»

خروجی پایان‌نامه‌ها در مدارس سما به کارگرفته می‌شود

المدرسی در بخش دیگری از سخنان خود درباره پژوهش‌های دانشکده تعلیم و تربیت و استفاده آن‌ها در مدارس توضیح داد: «در دانشکده‌های تعلیم و تربیت دو دسته دانشجو داریم: دانشجو - معلم و دانشجو - محقق. برخی از دانشجویان علاقه‌ای به معلم شدن ندارند که اشکالی ندارد، اما دانشجو - معلم باید به شکلی توانمند تربیت شده و به عرصه‌های تربیتی تحویل داده شود. به طور مثال پایان‌نامه‌های دکترای مشاوره که در رابطه با مسائل آموزشی و تربیتی است، هم در مدارس دفاع می‌شود و هم کادر مدرسه حضور دارد و نتایج پژوهش را می‌شنود. سپس تیم مدرسه براساس نتایج این پژوهش‌ها برنامه‌ریزی و اجرا می‌کند. ما از نمونهٔ تقریباً ۶۰ درصد پایان‌نامه‌ها در حوزه عرصه‌های تربیتی دفاع شده‌اند و نتایج آن در حال اجراست. البته این فرایند از حدود دو سال پیش شروع شده و بسیاری از پایان‌نامه‌های دکتری هنوز در دست انجام است.»

او در پاسخ به این سؤال که آیا کمیته اخلاق پژوهش هم در این حوزه فعالیت می‌کند یا نیاز دارد؟ «کمیته اخلاق پژوهشی رسیدگی کننده به مسائل مشاوره است. کمیته اخلاق تشکیل کاملاً فعال است و به تمام پژوهش‌هایی که مربوط به انسان و مسائل تربیتی هستند کد اخلاقی می‌دهد. در سال گذشته حدود ۳۰۰ دانشجوی تحصیلات تکمیلی داشتیم که نزدیک به ۲۰۰ مقاله منتشر کردند. از این میان حدود ۵۰ مقاله در ژورنال‌های معتبر با نمایه Q1 و Q2 چاپ شده‌اند.»

رئیس دانشکده تعلیم و تربیت استان یزد خاطرنشان کرد: «اکنون در آستانه شروع سال تحصیلی جدید و در حال طراحی درسی و برنامه‌های آموزشی مرتبط با عرصه‌های تربیتی هستیم. مثلاً درس «املای آموزش ابتدایی» که در مقطع کارشناسی ابتدایی ارائه می‌شود، در مدرسه اجرا خواهد شد. استاد دانشگاه این درس را طراحی کرده، معلم راهنما و معلم سرپرست در مدرسه مشخص شده‌اند و مدیر مدرسه نیز کل فرایند را مدیریت می‌کند.»

او ادامه داد: «اگر مدیر مدرسه تمامی مراحل ارزیابی و بخشنامه‌های مربوط به گرید ها را طی کند، می‌تواند معلم سرپرست شود؛ معلم کلاس، معلم راهنما و استاد دانشگاه نقش‌های مکملی را در این فرایند ایفا می‌کنند. کلاس‌ها در پایوین دانشکده برگزار می‌شود، دانشجویان به صورت حضوری و مجازی در کنار هم آموزش می‌بینند. صدای کلاس از طریق سیستم صوتی داخل پایوین پخش می‌شود و دانشجو می‌تواند عملکرد معلم را مشاهده کند. استاد نیز روی روند آموزش نظارت و توضیحات لازم را ارائه می‌دهد. این مدل باعث ارتقای مهارت دانشجویان رشته تعلیم و تربیت و معلمی می‌شود.»

رئیس دانشکدهٔ تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد استان بوشهر:

الگوی «منجی» با رویکرد امیدآفرینی را تدوین کردیم

فخرالسادات هاشمی، معاون امور مدارس سما و رئیس دانشکده تعلیم‌وتربیت اسلامی دانشگاه آزاد استان بوشهر در توضیح روند تأسیس این دانشکده گفت: «شهریور سال گذشته برای ایجاد دانشکده، ابتدا لازم بود یک پروپوزال به اطلاع نامه تهیه و به سازمان ارسال شود. این طرح در مهرماه تنظیم و ارسال شد. اما پس از بازگشت برای اعمال اصلاحات، دوباره تکمیل و در آبان‌ماه ارسال شد. پس از تصویب در کمیسیون مربوطه و ابلاغ، موافقت اصولی در آذرماه، چارت سازمانی دانشکده نیز به ابلاغ شد و در همان ابتدای کار، معاونان دانشکده منصوب و احکام آن‌ها صادر شد. همچنین مصاحبه‌های لازم با تهران انجام و ارسال شد.» او درباره برنامه‌های ماست، همچنین پایوین‌های تخصصی آموزشی برای نخستین بار در دانشکده‌های تعلیم و تربیت راه‌اندازی شده است. این فضاها به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که دانشجویان بتوانند در کلاس‌های درس مدارس حاضر شوند یعنی بدون آن‌که مزاحمتی برای فرایند تدریس ایجاد شود. «اخیراً طی تفاهم‌نامه‌ای که با دو نهاد سازمان بنیاد نیکوکاری رتاق‌های مهارت‌ها و توانایی‌های دانشجویان دانشکده تعلیم و تربیت برگزار شده است، در حوزه تدریس ویژه دانشجویان ترم آخر، اصل بر آموزشی بر کارآموزی است. تلاش کردیم فارغ‌التحصیلان دوره‌دیده دانشگاه آزاد را در مدارس سما جذب کرده و زمینه اشتغال آنان را فراهم کنیم.»

ارائه راهکارهای عملی حل چالش‌های مدارس در پژوهش‌های دانشجویی

هاشمی با اشاره به برگزاری ویژه‌برنامه‌هایی نظیر ایدئوهاها با محوریت مدارس، توضیح داد: «چند ایده برتر نیز در این قالب ارائه شد. با توجه به نوپایی دانشکده، یکی از اولویت‌های اصلی ما، پژوهش‌هایی است که برنیازهای میدانی احساس شود. بر همین اساس، سه پایان‌نامه تحصیلات تکمیلی با موضوع چالش‌ها و مشکلات مدارس سما در استان بوشهر تعریف شد تا دانشجویان با هدایت استادان راهنما در دانشکده تعلیم و تربیت، راهکارهای علمی را در قالب پایان‌نامه برای این مشکلات ارائه دهند.» رئیس دانشکده تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد بوشهر در پاسخ به پرسشی درباره نبایل پژوهش‌های دانشکده هم‌موضوعات تحقیقاتی گفت: «در ابتدای کار هنوز به هر محله نهایی نرسیده‌ایم، اما پروپوزال‌ها نوشته شده و به تأیید شورای پژوهش دانشگاه رسیده است. هم‌اکنون این طرح‌ها در حال اجرا هستند و پیش‌بینی می‌کنیم برخی از پایان‌نامه‌ها در آبان‌ماه به دفاع برشند. پس از آن، به طور جدی روی تبدیل این پژوهش‌ها به سؤالات تحقیقاتی متمرکز خواهیم شد.» او ادامه داد: «طرح‌های برون‌دانشگاهی نیز توسط استادان دانشکده در حال انعقاد قرارداد است. همچنین یک طرح برون‌دانشگاهی برای سال آینده پیش‌بینی شده که بودجه بیشتری به آن اختصاص خواهد یافت. ترنیس دانشکده با شعاره اقدامات انجام‌شده در زمینه توانمندسازی معلمان مدارس گفت: «به کمک استادان دانشکده تعلیم و تربیت، دوره‌های آموزشی ویژه‌ای برای معلمان تعریف کردیم. رایزنی‌هایی نیز با مراکزی مانند مدارس شجره طوبا و مدارس پارتو و نسیم جم-که هر یک بین دو تا سه هزار دانش‌آموز دارند- انجام شد تا استادان دانشکده تعلیم‌وتربیت مادروعاشق توانمندسازی معلمان و مربیان آن‌ها را برگزار کنند. این فعالیت‌ها علاوه بر ایجاد درآمدزایی غیرشهریه‌ای، موجب معرفی دانشگاه آزاد به عنوان یک برند آموزشی معتبر در استان می‌شود.» رئیس دانشکده تعلیم‌وتربیت دانشگاه آزاد بوشهر در ادامه گفت: «به محض ابلاغ، بررسی تأسیس دانشکده، برای نخستین بار از نجمن علمی دانشجویی دارالدانش گردیم؛ اقدامی که پیش از آن وجود نداشت. این انجمن از همان ابتدا فعالیت خود را با جدیت آغاز کرد و پروپوزال انتشار یک مجله علمی-پژوهشی را تهیه کرده‌اند و در حال پیگیری است.»

همایش ملی و مجله علمی؛ دوبرنامه دردست پیگیری

هاشمی افزود: «در کنار این اقدامات، پروپوزال برگزاری یک همایش ملی علوم تربیتی نیز آماده و به سازمان مرکزی ارسال شده و هم‌اکنون در انتظار صدور مجوز برای برگزاری آن در سال آینده هستیم. هدف ما این است که سال آینده بتوانیم هم مجله علمی- پژوهشی را راه‌اندازی کنیم و هم همایش ملی را برگزار کنیم.» رئیس دانشکده تصریح کرد: «برنامه‌ریزی کرده‌ایم در حوزه مدارس سما حتماً از ظرفیت رؤسای مدارس استفاده کنیم؛ افرادی که همگی از استادان دانشکده تعلیم و تربیت هستند و در کنار مدیران مدارس، مسئولیت نظارت و راهبری صفر تا صد امور مدرسه را برعهده می‌گیرند.» او گفت: «یکی از ماموریت‌های مهم این رؤسای مدارس، اجرای دقیق الگوی تربیتی مصوب سازمان است تا این الگو در تمامی ابعاد آموزش، فرهنگی، پژوهشی و حتی تربیت دانش‌آموزان به‌صورت کامل و هدفمند پیاده‌سازی شود.» رئیس دانشکده تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد استان بوشهر خاطرنشان کرد: «مدیران مدارس در سال گذشته توانستند ارتباط نزدیکی با ارکان دانشکده برقرار کنند. این تعاملات به‌شکل‌های مختلف، از بازدیدهای حضوری گرفته تا جلسات تخصصی ادامه داشته و عمده جلسات سال گذشته پیرامون الگوی تربیتی بوده است. استادان نقطه‌نظرات خود را ارائه کرده و پس از اعمال در الگو، دوباره در جلسات بعدی بررسی و تکمیل کرده‌اند.» این مقام مسئول در پاسخ به پرسشی درباره تعداد مدارس و دانش‌آموزان تحت پوشش گفت: «در حال حاضر ۱۷ مدرسه در استان بوشهر فعالیت دارند که حدوداً یک‌هزار و ۷۰۰ دانش‌آموز و نزدیک به ۳۳۳ نفر کادر آموزشی شامل مدیران، معلمان، معاونان اجرایی و سایر کارکنان در آن‌ها مشغول به کار هستند.» او درباره پیگیری اجرای طرح عرصه-اظهار کرد: «هیئت علمی وابسته و دستیاران آموزشی با الگوبرداری از ما در این مسیر همراهی کرده‌اند. از میان ۱۷ عضو هیئت علمی در دانشکده، حدود شش یا هشت نفر وابسته هستند که بیشترین همراهی را نشان داده‌اند. البته برخی اعضای هیئت علمی اصلی، مانند مدیر مدرسه و مدیر جلسات ویژه نیز در جلسات پیگیری رفع چالش‌های اگزشرکت کرده‌اند.» ترنیس دانشکده در خصوص برنامه‌های مهم تا پایان سال گفت: «سه هدف اصلی دنبال می‌کنیم؛ نخست، آغاز فعالیت معلمه علمی- پژوهشی و رسیدن آن به مرحله پذیرش مقاله برای اولین بار در استان بوشهر اجرامی شود. دوم، انتشار کتاب‌هایی در حوزه تعاملات مدارس، عرصه‌های آموزشی و ارتقای فرهنگی دانش‌آموزان با توجه به چالش‌های موجود جامعه که از استادان خواسته‌ایم این موضوعات را تدوین کنند. سوم، برگزاری همایش ملی علوم تربیتی در بوشهر که امیدواریم بتوانیم نهایتاً در اسفند ماه اسمال برگزار شود.» او افزود: «از دیگر اهداف ما، جذب بیشتر فارغ‌التحصیلان توانمند دانشگاه آزاد در مدارس است. برای این منظور، دوره‌های توانمندسازی ویژه‌ای با همکاری استادان دانشکده طراحی شده تا فارغ‌التحصیلان بتوانند در رقابت با سایر متقاضیان، مهارت بالاتری کسب کرده و شانس بیشتری برای اشتغال در مدارس وابسته به دانشگاه آزاد داشته باشند.»

رئیس دانشکدهٔ تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد واحد نجف‌آباد:

دانشجویان و استادان، کلاس‌های درس را آنلاین بررسی می‌کنند

سیدحسن میرطلائی، رئیس دانشکده تعلیم‌وتربیت دانشگاه آزاد واحد نجف‌آباد در تشریح وضعیت این دانشکده گفت: «مجوز تأسیس دانشکده ۲۰ شهریور ۱۴۰۳ صادر شد. در حال حاضر حدود ۵۲۰۰ دانشجوی فعال با وضعیت تحصیلی عادی در این دانشکده مشغول به تحصیل هستند. همچنین ۲۸ عضو هیئت علمی تمام‌وقت (پیوسته) و حدود ۱۰۰ عضو هیئت علمی وابسته در گروه‌های مختلف روان‌شناختی از جمله تربیت بدنی و علوم ورزشی، آموزش و پرورش ابتدایی و آموزش زبان انگلیسی فعالیت دارند. البته برخی از این رشته‌ها در ادامه از زیر مجموعه دانشکده تعلیم و تربیت خارج شدند؛ برای مثال گروه روان‌شناسی به دانشکده پزشکی منتقل شد و گروه تربیت بدنی نیز به‌زودی از ساختار دانشکده خارج می‌شود.» او با اشاره به فرایند بررسی عملکرد دانشکده‌های تعلیم و تربیت اظهار کرد: «ارزیابی دانشکده‌ها بر اساس شاخص‌هایی که در سامانه ارزیابی عملکرد و کنترل کیفیت معاونت علوم تربیتی و مهارتی دانشگاه آزاد طراحی شده، انجام می‌شود. این شاخص‌ها شامل موارد آداری، فضای فیزیکی، فعالیت‌های پژوهشی، الگوی تعلیم و تربیت، اجرای طرح‌های سما پلاس و تعداد کتب و مقالات منتشرشده در یک سال اخیر است. خوشبختانه در حوزه پژوهش امتیاز بالایی کسب کردیم و از مهرماه تاکنون، حدود ۸۶ مورد پژوهشی توسط اعضای هیئت علمی با همکاری دانشجویان ثبت شده است. ترنیس دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی واحد نجف‌آباد ادامه داد: «الگوی تعلیم و تربیت اسلامی دانشگاه آزاد در حال نهایی شدن است. الگو هنوز برای تصویب نهایی به سازمان ارسال نشده اما دفاع آن انجام شده و مورد تأیید مجموعه قرار گرفته است.»

اجرای طرح سما پلاس در سه محور متفاوت

او با اشاره به طرح‌های سما پلاس گفت: «این طرح شامل سه بخش است: نخست بخش عمومی است که شامل دوره‌ها و کلاس‌های توان‌افزایی آموزشی، پژوهشی و مهارتی؛ دوم بازیگنه سما که طرح‌ها و ساخت وسایل بازی عمدتاً توسط اعضای هیئت علمی دانشکده‌ها به بخش طراحی و اجرای آن را شاخصه‌گرایی عهده داشتند؛ و سوم، مجموعه‌های با عنوان بوستان دانش که شامل ابزارها و ادوات کمک‌آموزشی متناسب با محتوای کتب درسی دانش‌آموزان است. این مجموعه با استفاده از مکانیزه‌های جذاب، آموزش‌های علمی را به‌صورت عملی برای دانش‌آموزان اجرا می‌کند؛ از جمله مباحث هندسه، فیزیک، شیمی، علوم تجربی و زیست‌شناسی.»

رئیس دانشکده تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد واحد نجف‌آباد در توضیح بخش عملی آموزش‌ها گفت: «به عنوان نمونه، در بوستان دانش مفاهیمی همچون اصل بقای اندازه حرکت، اصل بقای انرژی، اصل بقای جرم، اصل پایستگی انرژی، واکنش‌های شیمیایی مختلف و حتی مباحث هندسی اثبات ساده‌ای در قضیه فیثاغورس به‌صورت عملی برای دانش‌آموزان اجرا می‌کند؛ ترنیس مباحث ساده‌ای در قضیه فیثاغورس به‌صورت عملی برای دانش‌آموزان اجرا می‌کند؛ از جمله مباحث هندسه، فیزیک، شیمی، علوم تجربی و زیست‌شناسی.»

او افزود: «پیش‌تر، کاروزری به‌گونه‌ای انجام می‌شد که دانشجو صرفاً معرفی‌نامه‌ای دریافت می‌کرد و به هر مدرسه‌ای که امکانش فراهم بود می‌رفت؛ اما نظارت منسجم و هدفمندی بر این فرایند وجود نداشت. به همین دلیل، در گام‌نخست، جلسات مشترکی با مدیرکل امور مدارس برگزار کردیم و تصمیم گرفتیم دانشجویان را به‌صورت هدفمند بین دبستان‌های شهر اصفهان توزیع کنیم. برنامه‌ریزی شده که دانشجویان در روزهای مشخص، تحت نظارت مستقیم مدیر مدارس حضور یابند. این حضور دو فایده مهم دارد: نخست اینکه دانشجویان از نزدیک با فعالیت‌های واقعی در محیط مدرسه آشنا می‌شوند و دوم اینکه با وجود حضور آن‌ها، اختلالی در روند جاری آموزش ایجاد نمی‌شود.» ترنیس دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی واحد اصفهان در ادامه سخنان خود به اشاره به برنامه‌های اجرایی در حوزه کاروزری دانشجویان گفت: «تمام تلاش ما این بود که کاروزری با نظم و انسجام برگزار شود. دانشجویان با نظارت مدیران و معلمان مدارس به‌صورت گروه‌بندی در کلاس‌های مختلف مانند ریاضی، علوم، ورزش، هنر و فارسی حضور می‌یافتند. فرایند تدریس را مشاهده می‌کردند و گزارش‌های خود را به استادان ارائه می‌دادند. این گزارش‌ها در کلاس‌ها بررسی می‌شد.»

او افزود: «علاوه بر این، درسی تحت عنوان اخلاق حرفه‌ای در رشته علوم تربیتی تعریف شده است. پرسش‌نامه‌ای در زمینه اخلاق حرفه‌ای توسط استاد مربوطه تهیه شده بود و دانشجویان با معرفی‌نامه به مدارس مراجعه می‌کردند و وضعیت موجود را ارزیابی می‌کردند. سپس نتایج را در کلاس‌های هم‌کلاسی‌های خود مطرح کرده و مورد تحلیل قرار می‌دادند.» او با اشاره به طرح‌های ویژه در این دانشکده تصریح کرد: «یکی از طرح‌های که به صورت ویژه و در واحد اصفهان دنبال می‌کنیم، پویش دانشجویی است. در این طرح، دانشجویان علاقه‌مند می‌توانند علاقه‌مندی به فعالیت‌های درسی دانشجو، بدون پرداخت هزینه، واحدهای پویشی را انتخاب کنند. سه واحد طی دوره تحصیل، به آن‌ها ارائه می‌شود و می‌توانند ۲۴۰ ساعت در عرصه‌های که کارفرما با دانشگاه تفاهمنامه منعقد کرده است، آموزش کار در عرصه ببینند. یکی از این عرصه‌ها، عرصه‌های تربیتی مدارس است.»

ترنیس بوربور یادآور: «نکته ممایز این است که دانشجویان علاقه‌مند به کار در آن حوزه هستند و واحد طرح پویش را انتخاب می‌کنند. با هماهنگی مدیران مدارس، تعداد ساعات بیشتری را در مدرسه هستند. البته آن‌ها توسط تیم تحت نظر معاونت علوم تربیتی و مهارتی پایش و مصاحبه می‌شدند و افرادی که در مصاحبه اطلاعات بالایی را داشتند و تیم مصاحبه‌کننده نیز تشخیص می‌دادند که فرد شایستگی دارد که وارد مدارس شود، تعدادی از این افراد را مشخص و معرفی‌نامه به آن‌ها داده می‌شد. با صلاحدید مدیر مدرسه، در بخش‌های مختلف همچون معاونت یا مدیریت یاری مشغول فعالیت شوند. بیشتر این طرح برای دانشجویان سال آخر اجرا می‌شود و خوشبختانه بسیاری از آن‌ها پس از فارغ‌التحصیلی، با مدارس قرارداد همکاری منعقد کرده و مشغول به کار شده‌اند.»

رئیس دانشکدهٔ تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد واحد نجف‌آباد:

دانشجویان و استادان، کلاس‌های درس را آنلاین بررسی می‌کنند

سیدحسن میرطلائی، رئیس دانشکده تعلیم‌وتربیت دانشگاه آزاد واحد نجف‌آباد در تشریح وضعیت این دانشکده گفت: «مجوز تأسیس دانشکده ۲۰ شهریور ۱۴۰۳ صادر شد. در حال حاضر حدود ۵۲۰۰ دانشجوی فعال با وضعیت تحصیلی عادی در این دانشکده مشغول به تحصیل هستند. همچنین ۲۸ عضو هیئت علمی تمام‌وقت (پیوسته) و حدود ۱۰۰ عضو هیئت علمی وابسته در گروه‌های مختلف روان‌شناختی از جمله تربیت بدنی و علوم ورزشی، آموزش و پرورش ابتدایی و آموزش زبان انگلیسی فعالیت دارند. البته برخی از این رشته‌ها در ادامه از زیر مجموعه دانشکده تعلیم و تربیت خارج شدند؛ برای مثال گروه روان‌شناسی به دانشکده پزشکی منتقل شد و گروه تربیت بدنی نیز به‌زودی از ساختار دانشکده خارج می‌شود.» او با اشاره به فرایند بررسی عملکرد دانشکده‌های تعلیم و تربیت اظهار کرد: «ارزیابی دانشکده‌ها بر اساس شاخص‌هایی که در سامانه ارزیابی عملکرد و کنترل کیفیت معاونت علوم تربیتی و مهارتی دانشگاه آزاد طراحی شده، انجام می‌شود. این شاخص‌ها شامل موارد آداری، فضای فیزیکی، فعالیت‌های پژوهشی، الگوی تعلیم و تربیت، اجرای طرح‌های سما پلاس و تعداد کتب و مقالات منتشرشده در یک سال اخیر است. خوشبختانه در حوزه پژوهش امتیاز بالایی کسب کردیم و از مهرماه تاکنون، حدود ۸۶ مورد پژوهشی توسط اعضای هیئت علمی با همکاری دانشجویان ثبت شده است. ترنیس دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی واحد نجف‌آباد ادامه داد: «الگوی تعلیم و تربیت اسلامی دانشگاه آزاد در حال نهایی شدن است. الگو هنوز برای تصویب نهایی به سازمان ارسال نشده اما دفاع آن انجام شده و مورد تأیید مجموعه قرار گرفته است.»

اجرای طرح سما پلاس در سه محور متفاوت

او با اشاره به طرح‌های سما پلاس گفت: «این طرح شامل سه بخش است: نخست بخش عمومی است که شامل دوره‌ها و کلاس‌های توان‌افزایی آموزشی، پژوهشی و مهارتی؛ دوم بازیگنه سما که طرح‌ها و ساخت وسایل بازی عمدتاً توسط اعضای هیئت علمی دانشکده‌ها به بخش طراحی و اجرای آن را شاخصه‌گرایی عهده‌دار شدند؛ و سوم، مجموعه‌های با عنوان بوستان دانش که شامل ابزارها و ادوات کمک‌آموزشی متناسب با محتوای کتب درسی دانش‌آموزان است. این مجموعه با استفاده از مکانیزه‌های جذاب، آموزش‌های علمی را به‌صورت عملی برای دانش‌آموزان اجرا می‌کند؛ از جمله مباحث هندسه، فیزیک، شیمی، علوم تجربی و زیست‌شناسی.»

رئیس دانشکده تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد واحد نجف‌آباد در توضیح بخش عملی آموزش‌ها گفت: «به عنوان نمونه، در بوستان دانش مفاهیمی همچون اصل بقای اندازه حرکت، اصل بقای انرژی، اصل بقای جرم، اصل پایستگی انرژی، واکنش‌های شیمیایی مختلف و حتی مباحث هندسی اثبات ساده‌ای در قضیه فیثاغورس به‌صورت عملی برای دانش‌آموزان اجرا می‌کند؛ ترنیس مباحث ساده‌ای در قضیه فیثاغورس به‌صورت عملی برای دانش‌آموزان اجرا می‌کند؛ از جمله مباحث هندسه، فیزیک، شیمی، علوم تجربی و زیست‌شناسی.»

رئیس دانشکدهٔ تعلیم و تربیت اسلامی دانشگاه آزاد استان اصفهان:

طرح پویش دانشجویی را به صورت ویژه دنبال می‌کنیم